

СЕКЦІЯ 3. ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

.....

SECTION 3. PRESCHOOL EDUCATION

Сараєва І. В.,

доктор філософії, завідувачка

кафедри дошкільної і початкової освіти,

Комунальний заклад вищої освіти "Одеська

академія неперервної освіти Одеської

обласної ради", м. Одеса

УДК 373.2.091:37.014.6:005336.5(045)

DOI: <https://doi.org/10.64076/ihrc250811.04>

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИХОВАТЕЛЯ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Педагогічна майстерність педагога є визначальним чинником забезпечення якості дошкільної освіти, що зумовлено її безпосереднім впливом на ефективність організації освітнього процесу та всебічний розвиток дитини дошкільного віку. В сучасних умовах реформування освітньої системи зростає роль педагога як суб'єкта освітньої діяльності, здатного до адаптації інноваційних технологій, врахування індивідуальних особливостей вихованців і створення сприятливого середовища для формування базових компетентностей майбутнього школяра.

Проблематика педагогічної майстерності та її рівнів була предметом дослідження багатьох вчених, зокрема І. Зязюна, Л. Крамущенко та І. Кривоноса.

Науковці (І. Зязюн Н. Тарасевич) трактують педагогічну майстерність як інтегративну систему особистісних якостей, що забезпечують ефективність самоорганізації в професійній діяльності [1, с. 127].

Відповідно до визначення С. Гончаренка, наведеного в педагогічному словнику, педагогічна майстерність характеризується як високий рівень професійної діяльності педагога. До основних критеріїв такої майстерності належать гуманність, науковість, педагогічна доцільність, оптимальність, результативність, демократичність та творчість (оригінальність). Як зазначає С. Гончаренко високий професійний рівень, його загальна культура та педагогічний досвід є базисом педагогічної майстерності, а гуманістична позиція педагога та наявність професійно значущих особистісних якостей виступають важливою умовою досягнення цієї майстерності [2, с. 169].

Отже, можемо зазначити, що педагогічна майстерність базується на глибокому усвідомленні індивідуальних потреб, інтересів і можливостей дітей, а також на здатності вихователя адаптувати педагогічні методи та підходи з метою

підвищення ефективності виховного впливу. Зауважимо, що якість дошкільної освіти безпосередньо залежить від рівня педагогічної майстерності вихователя, адже він є представником дорослого суспільства і виконує ключову роль у житті дитини, створює умови для її всебічного розвитку, навчання та виховання.

Сучасні соціокультурні тенденції, що сприяють гуманізації змісту, методів і форм педагогічного процесу, а також орієнтація на розвиток унікальності кожної дитини, висувають високі вимоги до особистісних і професійних якостей вихователя закладу дошкільної освіти, що включає не лише володіння необхідними професійними знаннями та вміннями, але й рівень педагогічної майстерності, яка полягає у здатності організовувати освітній процес на належному рівні і створенні умов, що сприяють гармонійному розвитку дитини дошкільного віку.

Складовими педагогічної майстерності виступають педагогічна техніка, професійні знання, професійно-педагогічні вміння, які розглянемо детальніше.

Професійно-педагогічна техніка вихователя є першою складовою педагогічної майстерності, яка характеризується багатогранністю та включає низку аспектів, що забезпечують ефективність освітньо-виховного процесу, яка вимагає від педагога високого рівня професійної компетентності, систематичного саморозвитку і застосування творчих підходів у професійній діяльності. Оволодіння представленою технікою дає можливість створювати сприятливі умови для розвитку дітей, підтримувати їхню мотиваційну активність та формувати конструктивні взаємини у колективі [3].

Наступною складовою педагогічної майстерності виступають професійні знання вихователя закладу дошкільної освіти, які є комплексним явищем, що охоплює педагогічні, психологічні, соціально-педагогічні та інформаційні складові, які формують основу педагогічної майстерності і забезпечують високу якість освітнього процесу та сприяють гармонійному розвитку дітей дошкільного віку. Систематичне оновлення і поглиблення професійних знань підвищує рівень професійної компетентності вихователя та ефективність його педагогічної діяльності [4].

Професійно-педагогічні вміння вихователя є ключовою складовою педагогічної майстерності, що визначає якість освітнього процесу, які включають широкий спектр компетенцій і сприяють ефективній організації навчання і виховання дітей дошкільного віку. Зокрема, до них належать методичні, організаційні, комунікативні, дидактичні та діагностичні вміння, кожна з яких відіграє важливу роль у педагогічній діяльності вихователя [5, с. 311]. Отже, професійно-педагогічні вміння вихователя є багатогранною складовою педагогічної майстерності, що визначає ефективність освітньо-виховного процесу та сприяє всебічному розвитку дитини.

Зазначимо, що педагогічна майстерність є складним і динамічним процесом, що формується через поєднання професійних знань, умінь і особистісних

якостей, до компонентів якої належать методичні, організаційні, комунікативні, дидактичні та діагностичні вміння, які є фундаментом для забезпечення високої якості освітньої діяльності.

Також, значним чинником педагогічної майстерності є безперервне професійне зростання вихователя, що здійснюється через самоосвіту, накопичення практичного досвіду та рефлексію власної діяльності. Окрім технічних навичок, педагог повинен глибоко розуміти індивідуальні особливості дітей, формувати сприятливе психологічне середовище та налагоджувати довірливі стосунки з вихованцями. Педагогічна майстерність є процесом, що постійно розвивається завдяки досвіду, рефлексії, аналізу власної діяльності і адаптації до нових професійних викликів. Гуманістична орієнтація, творчий підхід, самоосвіта та самовдосконалення дозволяють вихователю не лише виконувати професійні функції, але й бути наставником, який підтримує і стимулює розвиток дитини дошкільного віку.

Таким чином, структура педагогічної майстерності вихователя виступає базовим чинником якості дошкільної освіти, що потребує від педагога високого рівня професіоналізму, емоційної стійкості та здатності впроваджувати інновації і забезпечувати ефективність освітнього процесу у сучасних умовах. Тому, педагогічна майстерність має розглядатися як стратегічний пріоритет освітньої політики, спрямований на забезпечення комплексного, інноваційного і особистісно орієнтованого підходу до виховання та навчання дітей дошкільного віку.

Список використаних джерел

1. Педагогічна майстерність : підруч. / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін. ; за ред. І. А. Зязюна. 2-ге вид., доп. і перероб. Київ : Вища школа, 2004. 422 с.
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. Вид. 2-ге, доповн. Рівне : Волинські обереги, 2011. 552 с.
3. Федорович А. В. Основи педагогічної майстерності : навч. посіб. Дрогобич : РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2011. 124 с.
4. Вайніленко Т. В. Основи професійного самовдосконалення педагога : метод. реком. Київ : НІГУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. 20 с.
5. Педагогічна майстерність : підруч. / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін. ; за ред. І. А. Зязюна. 3-тє вид., доп. і перероб. Київ : СПД Богданова А. М., 2008. 376 с.